

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **40** coroane. — Pe săse luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul apare **Martia**, Joia și **Sâmbăta**

Corespondențe

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefragate se reluză. — Articolele republicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după invocălă

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului - **Telegraful Român**, Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Datorie și onoare**— Imprumutul național —**

(x) Cu arma și cu banii noștri avem să ne grăbim în ajutorul nouului stat românesc.

Voinții ardeleni și vânătorii vecinuilor regat stau la hotare, să stângă ultimele scânteie ale răsboiului. Pe noi, cei rămași acasă, ne aşteaptă altă datorie și altă onoare.

In 1 Martie n. 1919 se incep subscrerile la **imprumutul național 5%** în bonuri de tezaur din 1919, emis de statul român prin Consiliul Dirigent din Sibiu.

Prospectul, apărut în ziarele jării noastre, a fost primit cu sentimente de mulțumire și insufleție patriotică în toate părțile poporului din Ardeal, Bănat și părțile ungurene locuite de români.

Cetățenii și-au pretutindeni, în teritoriile acestora, că statul român se bucură de **mare credit** la jăriile bogate și civilitate ale apusului. Zilnic se anunță subscrieri noi. Prin urmare, izbândea deplină a imprumutului este mai mult decât sigură.

Orcare român simte, în clipele glorioase de astăzi, că banul dat cu prilejul imprumutului național, slujește nu numai intereselor sale particolare, ci și interesele mari ale neamului întreg.

Ce fel de folosase ni se pun în vedere?

Prospectul de subscriri ne spune, că imprumutul este scutit de orice dare; bonurile de tezaur se primește (în valoare nominală) ca garanții și cauțiuni la toate cassele publice; bonurile pot fi lombardate (până la 5% a valoarei nominale). Afără de acestea, ele se primește în valoare nominală la **plată pământurilor parceleate**, conform proiectelor reforme agrare.

Acest imprumut național — ne scrie un finanță specialist — este unul dintre cele mai favorabile modalități pentru licitațarea numerarului de coroane, probabil și ultima modalitate favorabilă. Cine nu se folosește de această ocazie, nu va mai putea forma nici chiar pretext de reproș la adresa Consiliului Dirigent, în privința lichidării coroanelor.

Ea, din N. Iorga, într'un frumos cuvânt sub titlu *O citorie*, face în Neamul Românesc, despre imprumutul Unirii, următoarea asemănare ingenioasă:

«E vorba nu de un negoț, de o plăsare de fonduri, ci de altceva.

Odată se vorbea mult de exemplul Doamnei lui Neagoe.

Biserica de la Argeș era în lucru: mare și mândră clădire, în zidurile căreia

spune legenda că și viață de om fusese închisă. Năjungeau toate mijloacele vizitieri pentru a se îsprăvi marea început. Atunci soția Voievodului, urmășa împăratilor Balcanilor, a strâns tot ce se ascundea pe casete și sururi, în moștenirea bătrâna pe care o adusește, ca preibagă, soțului ei domnesc, și cu mână largă a dat-o — pentru opera veșnică.

Mare și mândră clădire a început și neamul nostru astăzi.

Viață, scumpă viață, e închisă în zidurile ei ce se ridică. Până să ajungem la acoperis se cere multă trădă și jertfa multă. Și cum e și noastră, a tuturor, opera, se cere ca noi toți să facem ca Doamna lui Neagoe.

Căci e vorba de o *citorie*, pe care împreună ni se cere s'o facem».

La marea operă a imprumutului național avem să contribuim cu dragă îniniția.

Bani gata se găsesc astăzi ca niciodată, și la săteni, și la alii.

Și dacă am dat, în vreme de patru ani, de *opt ori* pentru imprumutul de răsboi al unui guvern master, acum să dăm în sfârșit pentru o stăpânire binevoitoare și părintească, unde banul nu se cheltuie nici în vînt, nici împotriva noastră.

Problema propagandei religioase

I

Multămîță proniei creștini, am ajuns să vedem în programul unui congres preotești!

Pentru ridicarea nimbului tagmei preotești, pentru întărirea credinței și pentru căldura dățătoare de putere și de viață, ce o va avea s'oe de biserică, este tot vieții religioase, această problemă va forma punctul culminant din program. E una din cele mai de seamă, dar totodată și din cele mai grele.

Greutatea nu stă în alcătuirea și afilarea mijloacelor de propagandă, ci în munca săratuoare, în răvâna de care se cere să fie pătruns fiecare preot în misiunea sa duhovnicească.

De către problema a fost obiectul de discuție a altător conferențe preotești și sinode protopopești! S'a scris de mulți ani despre însemnatatea ei. Durere însă, la ceva hotărât și sistematic nu s'a juns. Modestele discuții și propunerile ale unor preoți, dornici de propagandă vie, au rămas concluse și articolele ingropate în arhive.

Nu vom căuta să desvălum vițregimea

precedentului. Într-un fel sau altul, sătem mai toți gresii.

Reinviați acum și chemați, prin biruință invierii naționale, la o viață nouă, să fortificăm granile, să punem temeli puțernice unei vieți interne firești, mândre și înălțătoare în toate lucrările ei.

Nu este mult, preținția celor trei eparchii ortodoxe române se va întruni în congres, spre a-și statori programa de muncă în viitor.

Fiind preotul părintele susținător al unui număr de credincioși cu diferențe ocazie, acest congres se deosebesc de altele. Pe lângă hotărâri speciale, vor trebui stabilite și diferențe norme, care să ţină preoțim într-o legătură naturală cu toți ceeaляtori factori culturali, cu toate celelalte societăți în care după tagme și ocupații s'a strâns omenește. Dela raportul în care vom să ne aducem viața, munca noastră, a scleroi cu caru sătem orănduji a o petrecere împreună, astăndă intreg sporul și totă roada ostenelelor noastre. Caci dacă ideile neținătorile, de propaganda religioasă-culturală, precum de orice soi de munca, nu vor fi sprinjite cu înimă înțeleagătoare, indeosebi din partea intelectualilor din satul sau orașul de sub păstorirea noastră, — înzdăr neostenim.

Priu constituții bisericii noastre, comitee parohiale și protopopești, precum comitee parohiale și protopopești și eparchiale priu congres, membrii căror corporațuni, în număr dublu sănă mireni, sănă crede că este o legătură destul de firescă între activitatea preoților și a mirenilor. În chestii administrative o mai găsim, dar susținești mai puțin.

Cu excepții răslele, venită vre-un intelectual, conducător al poporului, cum se numește, fie în sinodal protopopește, fie în cel eparchial, fie în congres, să desbată mai desprăoape scăderile poporului și să statorească mijloc de îndrepărtă? Datu-să vre-o îndrumare de propagandă mai pronunțată în cele religioase? Luateu-să hotărăre pentru înțighebarea vre-unui cerc misionar din preoți și mirenii, pentru combaterea atâtor secte, care au început să se incube cu de-abinele în unele din satele noastre?

Venită vre-un depuțat sinodal sau congresual să facă dare de seama alegătorilor, să se informeze despre păsările lor în cursul celor 3 ani de zile? Până ce-i alegi, până atunci stau de vorbă cu preoții de la sate; după alegeri, — altă caciulă!

(Vom continua)

Cauze și mijloace

Dela o conferență preotescă înuită în Franță
Preotul militar în reg. 64, părintele Eugen Munteanu, a județ în vara anului 1918 la o conferență a preotilor români dela o divizie aflată pe câmpul de luptă în Franță la Mars la Tour, următoarea cuvântare:

Fraților!

Să început pe Duminecă, să se ducă totușă înința ta, și din totul suferit tău și din tot cevaștă tău, ear pe deasupra te căci ca însuji pe sine.

Mat. 22, 36–38.

Nici o problemă n'a preocupat într-o atâtă interesul publicului, ca problema uriașului răsboi, care să fără seamă în analele istoriei în privința extensiei, a numărului luptătorilor, a mijloacelor bănești și a tehnicii ce i s'a pus la dispoziție.

In fața catastrofei universale, fără voie privirile se îndreaptă asupra cauzelor și asupra mijloacelor preventive, care să pună stăvila repereturii unui astfel de măcel.

In general se afirmă, că răsboiul îl-a provocat neînțelegerea venită din interes economic, precum și tendința de egemonie în politică universală.

Acesta sănt numai cauzele mai apropiate.

Cauzele care de regulă servesc ca material de conflict, au fost și sănt: ambiiile desărge de domnie, vanitatea jignitoare, învidia și lipsa de dreptate. Acesta sănt cauzele permanente ale fiecărui răsboi, le aflăm în fiecare răsboi ca motive de acțiune.

Si ce sănt aceste cauze, dacă nu înseși patimile noastre omenesti, manifestate în ceea mai dureroasa formă.

Jertfiele ce se cer omenimii întregi, cu toate lipsei și mizeria enormă ce o indușă, nu este altceva decât rezultatul logii al patimilor noastre, descoperirea dreptății lui Dumnezeu, care răsplătește fiechărui după faptele lui.

S'a sculat popor contra poporului și-regat contra regatului, pentru că nu noi înjem patimile în stăpânire, ci patimile ne-țin pe noi în stăpânirea lor. Dupa 2 mii de ani, cu toată cultura trimită, am rămas aproape tot atât de pagânii, ca popoarele de inaintea nașterii lui Hristos.

Ne-a ajuns acest răsboi, fiind că ziua de azi sănt creștinii mai mult după formă. Am păcălit contra celei mai elementare porunci a legii creștine, în contra iubirii lui Dumnezeu și a deaproapelui.

Mântuitorul ni-a arătat sămburile în-tregii chisinuți, dela care atârnă toată fericearea sau nefericirea genului omenesc, după cum vom asculta sau ne vom abate dela învățătură dumnezeecasă.

Omenimea n'a înțeles această învățătură singură mântuitorului. Rezultatul il vedem: siroane de sânge, lacrimile mamelor, ale văduvelor și orfanilor fără de număr, foameata, scumpetea și ținuturi devastate.

Ni tot așa și în regimul plantelor. O plantă își acaparează numai atât teren de cât are absolută trebuință peninsă trai. Orice animal răpește dacă îl numim răpitor (afara de căteva excepții) numai atât, către trebuință necondiționat pentru existență.

Dacă ne-am mulțămi și noi numai cu strictul necesar pentru ducerea unei vieți cinstite, am evita cele mai multe conflicte.

Omul însă de obicei vrea mai mult, decât îl trebuie; vrea bunul vecinului,

al deaproapelui, vrea să îl aservim cu interesele lui materiale, morale și intelectuale, vrea să-l țină în dependență de puterea sa.

Oare n'ar fi mai practic să ne mulțămim cu mai puțin, să lăsăm pe fiecare să trăească, și astfel să trăim și noi în pace fără frică de ziua de mănc?

Mântuitorul când ne cere să ne depindem în virtuți creștene și să ne învingem patimile, el nu are în vedere decât bunul triu, buna înțelegere dintre oameni.

Așa-dar principiul profesat și urmat până acum «dintre peintru dinte» trebuie să-l păstrăm, dacă voim să avem pace și să ne bucurăm de multă puținul cel-avein, dacă vrem să ne numim creștini adevărați, și trebuie să urmăm cuvintele Mântuitorului «decii toate căte voizi să vă facă oamenii, faceți și voi lor asemenea». (Mat. 6–12).

Si fiind că nimeneu nu doreste să-i se facă nedreptate și răuătă, urmează că nici el să nu facă altora lucruri de felul acesta.

Poporul nostru demult a recunoscut acest adevăr, când în formă de proverb zice: «Ce tie n-ai place, altius nu face». Aelas lucru îl sfâlâm în dreptul roman în «Institutiones», cart. I: «Juris praeceptae sunt haec: Honeste vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere». —

Pe lângă patimă amintită joacă în viața noastră rol dezastruos *fățărnicia*. «Așa și voi pe dinăunără să arătați oamenilor drepti, pe dinăuntru însă sănăti plini de *fățărnicie* și *nelegătură*». (Mat. 23–28).

Dacă aceste două vîjii, le putem în-

lătura din calea adevărului și dreptății,

putem păși pe calea virtuților creștenești,

dacă mai curând nu.

E datoria noastră că odată recunoscută calea binelui și a măntuirii, să avem și curajul de a trăi în conformitate cu aceste precepte. Nu tot cel ce zice: «Doamne, Doamne, va intra într-o impărată cerului, ci acela ce face voia Tatălui care este în ceruri». (Mat. 6, 21).

Evangelistul Ioan zice: Copiii mei nu vă iubiti numai cu limbă, ci cu fapta și cu adevărul.

Mântuitorul nostru a recunoscut că aici zace piedecea principală în drumul spre fericea genului omenesc și a sbiciuți totdeaua fără crujare pe oamenii farisei și fățarnici.

Credința fără fapte moartă este.

Trebue să ne deprindem în exercitarea virtuților creștene, dacă voim să ajungem la desăvârsire.

Trebue să fim: blâzni, răbdători, milosi, ierători, iubitori de pace. Trebuie să ne învățăm a birui *raul cu binele* și să nu fim răsbunători.

Dumnezeu nu e răsbunător, căci zice: «Nu vreau moartea păcatosului, ci să se întoarcă și să fie viu».

In rugăciunea noastră ne rugăm: «Și ne eartă nouă pacatele noastre, precum și noi ierătmă gresișilor noștri». Prin aceasta noi însine ne spunem judecată. Dacă nu ierătmă gresișilor noștri, nici noi nu putem conta, ca Dumnezeu să ne ierte nouă păcatele noastre.

Căutați ca nimenea să nu răsplătească cuiva rău cu rău, bucură-vă în toateoașa, rugă-vă neincat, în toate multăimi, căci aceasta este voia lui Dumnezeu Hristos Iisus pentru noi. (Pavel Ep. c. Tesal. 16).

Acesta este idealul unui creștin adevărat.

Ca să ajungem împărăția lui Dumnezeu pe pământ, nu ajută nici cuvintele frumoase, nici legile riguroase, nici forța aplicată de sus, ci numai reformarea caracterului omenesc.

Lupta ce am dus-o până acum față de dușmanul nostru, să o transformăm în luptă contra dușmanului *interior*: patimile și instințele, adevărății dușmanului ai omului, ai fericii omenesti pe pământ.

Dacă vom să avem pace pe pământ și în lume, dacă vom să gustăm fericii și multumișii bunurilor pământesti, sociale, toate avantajele ce le avem din conve-nirea în armorie, trebuie să ne înfrângem instințele, căci ele sănt care ne pun lațul îspitei.

Această pace a lumii să n'o aşteptăm nici de arbitrii internaționali, nici dela Liga popoarelor, nici dela conferența de pace, ci dela *noi* însine.

Când noi vom deveni creștini și oameni conform învățăturilor Mântuitorului, atunci toate aceste mijloace, de caracter mult teoretic, devin de prisos.

Sore ajungerea înței fixate trebuie să începem cu regenerarea în acest spirit a copiilor nostri în anii primi de scoală, trebuie să începem cu creșterea adevărății religioase în familie, apoi în comună, în societate și în stat. Astfel, după câteva generații, ne-am apropiat de visul dorit, am dobândit prin această creștere un strat de oameni de o indoială valoare morală. Atunci roadele învățăturilor noastre vor lipsi. Vom avea pace în familie, pace în comună, pace în stat și între popoare.

Atunci toate jertfele enorme de sânge și de bunuri materiale, pe care răsboiu îl le-a cerut, nu se vor repetă.

Atunci vom avea pacea roditoare, care ne luminează mintea, ne imbogățește inimă și îndulcesc raporturile dintre om și om. Atunci va veni împărăția lui Dumnezeu pe pământ, va fi pace și între oameni bunivă.

Să urmăm Mântuitorului, căci El este calea, adevărul și lumina. Amen.

Postă de camp, 617, (Mars la Tour) 16. IX. 1918.

Comunicat oficial

— Dela M. C. G. —

In 26 Februarie 1919:

1. In Bucovina și Basarabia: Situația neschimbătă.

2. In Transilvania: a) Ungurii nu respectă angajamentele luate. Unitățile organizate și bande trec zilnic peste linia de demarcare stabilită, și atacă misișele trupele noastre de acoperire. În ultimul timp atacurile au început a fi executate cu trupe mai numeroase. Astfel, în noaptea de 22/23 Februarie st. n. trupe regulate ungurești, însoțite de bande au trecut în 3 coloane linia de demarcare și au ocupat satele Garceii, Tigani și Zalau. Intervenții rezervele locale, s'a recupărat Garceii și Tigani. Acțiunea este în curs la Zalau.

b) La vest de linia de demarcare, omorurile și jafurile s'au intins în toată regiunea românească. Populația s'a refugiat în munți, unde sufere de foame și de frig.

Marele Cartier General.

Sălbăticile ungurești

Ce-au făcut ungurii la Sebeșul mare

Raport special —

Cu înaintarea armatei române spre Cluj, soldații și jandarmii unguri ardeleni au început să pornească împotriva ungurești, parte cu tremur, parte pe jos pe lângă linia ferată principală dintr-o Cluj și Oradea-mare, devastând și bătociind pe cine nimeresc în cal.

O parte din ei, — dela Reg. 21, la care s'au alăturat mulți jandarmi și o sămăc de elemente bolșeviste din diferite locuri, — s'a așezat în Huedin, unde la gară au băut o mulțime de morănci, dinde care poi doar l-ai omorât. Înjurătură la adresa românilor curgeau gălă, după obiceiul ungurului.

Împinsii de armata română, — care la începutul lui Ianuar. a, c. întrat în Huedin, — s'au retrăs la Poenii, Sebeșul-mare, Ciucea și pe Crișul Repede în Ios, jăsfănd și maltratând, pe toți despre care săru căsă români.

Stasul românesc din Poeni l-a rupt; pe unii dintră gardiști desarmându-i l-au băut culmînt și bătorit, dându-le să mânance tricolorul român rupt de pe chipiu.

In urma săvârșirii acestor brutalități și mai cu seamă că ungurii au început a pușca, s'a alarmat tot jorul și în Sila de Boboteză gardiști, popor înarmat și 20 roșiori venit din Huedin ca avangardă, au lovit lupii făgăș contra ungurilor, alungându-i repede peste Ciucea.

In 7 Ianuar. v. roșiorii au fost revocați, și în Ciucea au rămas numai vro 70 gardiști. Auzind ungurii lucrurile acestea, s'au întors, recopând Ciucea, Sebeșul-mare, Poenile și Bologa, unde pe lângă că au devastat, au început a maltrata și a omorât pe bieții români în modul cel mai misericord.

Nu voi aminti cele îsprăvite de acești barbari în Ciucea, Poenii și Bologa; despre faptele lor păgânești să raportăm. Mă voi mărgini a raporta numai despre sălbăticile lor săvârșite în comună Sebeșul-mare.

Inchă în 5/18 Ianuar au prins șobeseni în Ciucea, l-au dus în capela de acolo și i-au băut strănic, să spună că predică subscrisul în biserică? „Să trăiască România-mare!“ și ce căntă? „Deseteptăte române!“ etc.

Mai rău au fost băutii Nuntii Spătar, Luca Giurgiu, Pavel Stanciu și Petru Spătar.

In 9/22 Ianuar au prins tot acolo pe sergentul major Ioan Bore (31) l-au băut, l-au pus să-și sapă grăpa, l-au tăiat apoi măni, l-au străpuns cu balonetele, scoțându-i ochii și l-au băut cu patul puștili până a murit.

In 10/22 Ianuar s-a intrat o patruă de 50 oameni în comună mergând direct la casa parohială, și după ce o au împresorat, au intrat în casă. Înțepătorul n-am fost acasă nici eu, nici soția. Apar băut pe slujă să spună unde sănătatea și ne vorbim l-ai luat la mână, necredință că numai înțelitorul nu sănătatea. Ab-

inceput a sparge, și a fura. La plânsul slujniciei au ripostat, că „popa și la București“ și nu mai era lipsă de nimic. Paguba ce mi-ai cauza se ridica la trei sute mil coroane.

In zilele următoare au devastat pe învățătorul I. Costea și apoi pe oamenii de rândul satului, mai cu seamă parte de către linia ferată.

Vite, porci, galăje, albituri, haline și de mâncăruri, pe ce au puș-mâna, tot au furat și invadogen la Ciucea. Care îndrăznea să zică ceva, să înfărmă în bătă.

Pe Onția Bare, o valură de vro 70 zori, o au omorât cu baionetele, fiind că n'a voit să le dea și ultimul fol.

Pe fostul primar Teodor Olurgiu man-l-au băut rău, fiind că n'a dat îndată și banii ce i-a fost ascuns în sănătate.

Pe terunel Gavrili Otigura de 17 ani l-au pușcat prin cap și a murit pe loc.

Pe Teodor Giurgiu, de 40 ani, l-au pușcat prin spate.

Pe Gavril Urs al Lupului, voind să fugă, l-au pușcat prin crește, căzând jos cu băgat baionetele în el și să a murit.

Pe Vasile Teaca l-au pușcat prin picior.

A mai murit frunțul Ioan Roșca de 45 ani, lângă care a explodat o granată de mână.

Râni și bătuți grozav, fără deosebire de sex, sănătate și multime, încât nu pot să-și îngrijeze toti.

Pe două fete le-au dus cu ei. Erau îștepte maghiariști din veacul al XX-lea, fapte care au să-și infierze pe vecile și să-și pună astărea de strămoșii lor din veacul al IX-lea.

Cluj, la 20 Februarie 1919.

Aurel Muntean
preot ort. rom.

Congresul învățătorilor

(Urmară)

Discursul dñs Andrei Bârseanu.

Dle președinte! Dle Ministru! Am venit în mijlocul Doveastre în 2 calități, ca președinte al Uniunii profesorilor români și ca reprezentantul celor mai mari însoțitori culturale din Dacia superioară, în numele Asociației pentru literatură română și cultura poporului român.

Într prof., și înv. să fie o legătură strânsă, fiindcă amândoi lucră pentru același scop și amândoi luptă sub același standard. Era o vremie mi-aduc aminte în copilărie, când în Tara Bârsei prof. cu Almășan Megyes Popea, Lăpușnatul își înțeau de o cinstire să facă ca în următoarea învățătorilor Belisimus, Cioltei, Dorca, Dogar, Darie... învățămantul românesc pe acea vreme era o adevară primăvara. Dar an venit vremuri grele caru și adus legea streină din 1897 și cea din 1907, care sub masca beneficiului material era un adevarat agent al unui curent strîns, cu căță nimicirea neamului.

Bunul Dumnezeu n'a voit asta; astăzi vedem adevarul eșit la suprafață, cauză se pre-

zintă în alte culori: dacă liber, în stat românesc.

Totuși dacălibil de orice grad să formeze o singură falangă ca să mențină pentru înaintarea poporului într-o judecătă a culturii naționale.

Ca membru al Asociației mi-văd într-o tovarășie de munca. În viața mea n-ai avut o bucurie mai mare, ca să-um să cumplim în acest cimp răbdosu, un învățător sărac, internat în Sopron triplite 400 curi, ca să fie trezut într-membri fundatori ai Asociației. Căt și de puternic sentimentul național într-acești inimicitori. Școala primă este pentru cei mici, Asociația pentru cei mari. Noi cu toții și în primul loc D-V. care trăjă în mijlocul poporului, aveți datoria a înțigători ca să fie comunitatea să fie o bună bibliotecă poporului și în sărbători să joacă pregeuri, lectură și astfel veți menține înțârarea culturală națională și pentru libertatea ce ni se deschide.

Rosetti a escădat în 87, că am cucerești Plevna extermină (abusurile) acum vom să căsătigăm Plevna internă (să fim tot mai nobili prin munca internă). Vouă vă și încredințați orgolul românesc: sămână sămână bună. Îmitați pe acela care a chemat pruncii cu drogoste la sine. (Apelație prelungită).

Colegul bucovinean Dumitru Gavriescu salută congrșul cu cuvinte bine simțite. Nadădjuiește că de aici înainte între învățătorii Ardeleni și Bucovineni va fi o strânsă legătură de frățiească prietenie și că la căldura inimii românești hotarele pe care le-a ridicat firea, se vor topi.

Secretarul ceteșie telegrafă trimisă din Brăsov, prin care se anunță sosirea domului I. Du-mitrescu și V. Păunescu ca delegați ai Asoc. generală a învățătorilor din Regat. Se mai cerește salutul în versuri al colegului Bârseanu din Bânaț, al dlui Ioachim Pop (Cluj) și al dlui revizor Pompeiu Dan (Brașov).

Colegul Alex. Danici din Feldru (Bistrița-Năsăud) amintește de masacrelor barbarilor săvârșite în Siria și cere să ne exprimăm durere noastră pentru cei care suferă, cei care și au pierdut viața pentru unitatea națională.

Verboge apoi reprezentantul învățătorilor din armata, subloc. I. Nețoiu. Noi vom lupta cu armă împotriva dușmanului exterior pe care-l vom biru, când D-Voastră luptați cu peana contra dușmanului intern care și mai de temut.

D Viu aduce elogii Regelui Ferdinand, căruia congrșul îi trimite următoarea telegramă:

Maiestăști Sale Regelui Ferdinand

București,

Invinătorii români din Dacia superioară, întruniti în primul lor congres la Sibiu, aduc omagiale și admirație la primul reg rege al tuturor românilor.

Constiții de misiunea noastră apostolică, vom jerfi suflurile noastre pentru mărire pa-tră și înțârere dinastiei noastre.

Să trăjă Maiestate! Să trăiască Maiestatea Sa regina și augusta Voastră familie!

Să trăiască România în integritate și în vece unită!

Prezidentul Iuliu Vula.

FOIȘOARA

Soldătești

Frunză verde, frunză lată,
Oeme ară 'nsingerează,
Săi de dușmani subjugătă.
Din Siret la Severin
Numai jale și suspiin,
Dela Dunăre 'n Sârmă
Numai chin, numai amar.
Doamne, Doamne, Domn ceresc,
Fă-mi și mie ce doreșc:
Dă putere oștilor,
Oștilor, românilor,
Să gonească pe barbar
Dincolo peste hotar.
Tara să ne libereze,
Viața să n-o ușureze,
Frajii să n-i descorebăcă,
Să 'ntr-un cuib să ne unească...

(Răs.)

D. Geand,
soldat voluntar, Reg. 48.

Serată artistică

Raport —

Vineri seara a avut loc în sala cea mare della Unicum a dona serăla artistică, aranjată de societatea de talent contestabil al teatrului Național, Valerian Valentinian, cu binevoitorul concurs al artișilor: Ionel Crișan, Laurian Nicoreșcu și Nicolae Bâlă.

In față salei pline de admiratori ai artei românești apare pe scena renunțat cantică de operă Ionel Crișan, și stăpân desăvârșit pe o voce plină de mălduri dulci, mătăsoase, cu adâncuri și urcări, care parecă nu îi leau desvechi nici când în aşa bogată și strălucită măsură, răspede auditorul distins în balada măestruului Dima: «Ştefan Vodă» apoi «Vorrei morire» și «Ardem-te și codr des» de Bredecineanu, iar în prologul operei Peglaică a de ne întrecut atât în cantică, că și în puterea de expresie.

Artiștul dramatic Nicolae Bâlă recitează cu veră de actor probat și cu deplină pătrundere: Satira III de Eminescu. Prin arta lui Bâlă va fi aflat marele Eminescu în multe inimi

zăvorte cu nepăsare și nelinjelegere față cu negrătele frumusești ale poeziilor românești.

Cântărețul Laurian Nicoreșcu și-a desfășurat frumuseștile vocile de un dulce lirism în Cantabile din opera «Balul măscară», «Sergental» balada de Caudella și «La mia bandiera» de Rotoli. Di Nicoreșcu promite a deveni un distins membru al operei române de mână.

Artiștul Valerian Valentinian în «Dormitabilo» de Vlăduță ne surprinde cu o creație inicită de duioșă și frumoasă. A recitat poezie aceasta, pretutindeni cunoscută, cu atât înțelește, cu atâtă gingășie, încât o feță dela spatele meu a ofiat zicând «ași dor să mor și Valentinian să-mi spună poezia aceasta la moromânt». Constat de public a mai recitat cu același entuziasm «Pe lângă boi» de Coșbuc și din Eminescu Satira IV.

In urmă s-a început hora mare și frumoasa a tinereții, care a durat până cătră ziua*.

Rap.

* In urma imbulzării materialului, raportul de față a rămas nepublicat în numărul trece al ziarului nostru.

Red.

Dîi Iuliu Vuia arată, că mandatul primiprimit de comitetul de organizare a congresului îl consideră de încheiat, invitați deci congresul să se constituie.

Congresul alege cu unanimitate: Președinte: Iuliu Vuia; v.-președinte: Macedon Linu; Ștefan Popovici; Dimitri Lăpușă; Romul Botegan; secretar general: Aurel Pintea; notari: Alex Pop; Andrei Popa; Iosif Stanca; Gh. Andraș.

Trecându-se la desbaterea punctelor din program, Inv.*Dragos* refereză asupra *Raportului scolarei față de stat și biserică*.

Referentul face un mic istoric al acestui raport în cecut; constată, că parte bună a constat în apărarea comună între apărarea limbii și legii noastre române, iar parte slabă în subordonarea absolută în care a fost înființata școală de către biserică.

Asupra raportului scolarei față de stat în trecut, ca despre un raport impus prin forță în cele administrative și cu de-adeptul opus în cele spirituale, nu se esteinde, ci îl lăsa să treacă prin mintea oricărui cu un vis urât.

Raportul scolarei față de stat și biserică în viitor îl rezumă astfel: un raport nemijlocit față de stat și coordonat față de biserică. Statul să se îngrijească însuși de susținerea de astfel de școli care în nivel să întraceze școlile străine, ca prim nivelul lor ridicat să atragă și copiii națiunilor conlocuitoare; parte materială precum și desbinzarea noastră în două confesii nu dă posibilitatea, ca biserică să îndeplinească ridicarea scolarei la acest nivel, reputându-se concentrica nici puterile didactice. Însumă prestigiu României Mari nu permite ca pe lângă școalele moderne ale națiunilor conlocuitoare să mai existe școală română confesională în modul ei de până acum.

Raportul de coordonare față de biserică îl anfă într-o conlucrare armonioasă și frântoasă între preot sau învățător în biserică, în școală precum și afara de biserică și școală.

Pentru a se asigura realizarea acestor scopuri mărețe, propune:

Să pretindă ridicarea școalelor române la un nivel superior școalelor străine și înălțare în teritorul său prin mare adâmarie delă Alba-Iulia, ca toate școalele elementare române, cel mai târziu cu începerea anului școlar 1919/1920 să fie statificate.

1. Pentru a se crea cel mai strâns raport între școala și biserică, între preot și învățător și a se face vizibil acest raport și înaintarea poporului, învățătorilor în Dumincă și sărbători să conducă elevii la biserică și să cante cu ei răspunsurile liturgice. De propunerea religioanei să se îngrijească Consistoriale prin organele lor în felul, ce-l vor afla mai avantajos; fără însă ca învățătorul să fie obligat la aceasta.

2. Să se desfășoare școlile scolare, să se administreze locală și școala elementară să se îngrijească corpul didactic sub conducerea Inv. dir. în cadrul preliminarului bugetar.

3. Supravegherea învățământului să cadă numai în sfera de activitate a revizorilor școlari și a subalternilor săi amuncenăredință.

4. Pentru supravegherea căt mai severă, să se înființeze subrevizorate în diferite centre ale județului.

5. Revizorii și subrevizorii școlari să fie ocupate numai de profesori de pedagogie și învățători cu o practică de cel puțin 10 ani.

6. Revizorii și subrevizorul școlar să nu fie dependenți de schimbările politice și în interesul învățământului și bine ca – afară de cenzurile disciplinare, — să fie inamovabili. Pentru asigurarea acestui fapt, cere că revizorii și subrevizorii școlari să fie aleși de învățătorime. Dîi ministrul întârzie pe unul pe care-l crede mai corespunzător.

7. Pe lângă fiecare revizorat ca for consultativ în chestiunile mai însemnate, didactice și pedagogice să fie recunoscut consiliul Inv. din fiecare județ.

8. Din membrii consiliului Inv. să se aleagă o comisie disciplinară, care să judece ca for de primă instanță în afacerile disciplinare ale Inv.

Propunerea aceasta constătoare din 11 puncte Congresul cu unanimitate și fără modificare a declară de hotărâre a sa.

Președintele pună la ordinea zilei punctul: Reorganizarea învățământului primar și organizarea culturală a poporului. Referentul Ion

Pascu arădă scăderile de întocmire ale învățământului poporul de până acum și propune următoarele soluții:

Scăda costidașă să înceapă și dureze de la 7–14, an având astfel un curs inferior de 4 ani și unul superior de 3 ani. Numărul elevilor să fie cel mult 50. Vara lecțiile să se facă în liber, să se ia lucrul manual care agereste ochiul, mănu și dezvoltă creația copilului. Medicul să cerceze goala de 2 ori la an.

Di R. Sim, funcționar la Asociația, propune ca învățătorii să între în legătură căt mai strâns cu această însemnată instituție culturală, înființând fiecare în satul său biblioteca populară.

Congresul primește a lucra și mai departe în folosul poporului și pe această cale.

Președintele și recrutarea învățătorilor. Raportorul *Truian Său* face o reprezentă asupra devoluției școlilor normale și prin cuvinte bine simțite laudă activitatea profesorilor caru la ridicărea acestor școli. Cere a se recrutează învățători pentru trebuințele imediate și dintr-o tineri caru niciun pregarile complete și dintr-invățători caru s-ai retrăs din cauza aspiraților politice. Face apoi următoarele propunerile:

1. În școală normale să se primească tineri deplini sănătoși în etate de 15–17 ani, caru au terminat 4 clase medii.

2. Cere a se introduce: Anatomia, Fiziologia, Etica, Logica și Sociologia.

3. Profesorii școlelor normale să dea elevilor o cultură profesională și practică.

4. Școala de aplicație să fie o instituție model. Conducătorul acestei școli să dispună de o cultură superioară și să fie bărbat distins pe terenul școlar și în învățământul.

5. Viitorii învățători să capete o cultură în toti rami economiei naționale. Fiecare instituție să dispună din un domeniu.

6. Învățătorii să fie crescuți în interne și seminarii, unde să aibă priorie a se forma și ca învățători și ca omeni de societate.

7. Învățătorilor să li dea ajutorate a-și forma bibliotece private.

8. Cere înființarea cercurilor culturale.

9. Cursuri pentru învățători, universități populare.

10. Înființarea unui organ al învățătorimii.

11. Absolvenții școlelor normale să se poată înscrie la școală noastră superioră și la facultate filozofică. Cel care vor termina aceste cursuri, pot fi profesori la școala normală, revizori și inspectori școlari.

Congresul primește cu înțelepciune aceste propunerile. Sediul se suspendă la ora 1/2.

Banchetul. Toți congresiștii au luat masa la restaurantul «Unicum» împreună cu de ordinul Goldiș, și celelalte notabilități care ne-au făcut cinstea rareă de a fi de față la deschiderea congresului. Să răsărit mulțume toaste. A fost o înfrângere rară, căci într-dacă călătorul așezat în creierul mulținor și într-ministrul, care să stă în fruntea unei țări, se stătorise legături de pretenție, care cunoaște însă marginile bunelui curvinie și ale respectului.

Sediul a II-a

La ora 4 preș. I. Vuia deschide sediul și salută în mijlocul nostru pe colegii din regat I. Dumitracu, V. Păunescu, Nic. Bărculescu și Pr. N. G. Aramă cu delegații ai Aso. generale a învățătorilor.

Di Dumitracu mulțumește pentru cuvintele de binevenire și ca răspuns la atrocitățile săvârșite de bandele ungurești propune a se trimite dinu Ministrul al Franței la București telegrama următoare pe care congresul o primește:

Legațiumi franceze

București.

Congresul învățătorilor români de pe teritoriile românești, caru prin hotărârile delă Alba-Iulia s-au unit cu Regatul său, cu înrozirea a luat săge și de masacrarea Românilor dela frunță apuseană a teritoriului etnic românesc prin bande irregulare și regulate ale republiei maghiare. Atrocitățile săvârșite contra neamului nostru prin barbaria opresorilor noștri de o mie de ani, ne umple suferințe de mahâne și de lăsăt. Cu durerosă nedumerire în fața suferințelor să se colțorează, că Puterile aliate, cu care alături neamul nostru și-a vîrnat sănătate și a adus imense jerse pentru învingerea civilizaționii împotriva barbariei, îndeosebi Franța mare și

glorioasă, nădejdea de veacuri a națiunii noastre, din motive proprii noi absolul nefințe, oprește înaintarea trupelor române pîna la marginea apuseană a teritoriului etnic românesc. În nevoieasă nostră durează neadăsim legături franceze de București, cu rugăciune să aducă la cunoștință glorioiosului mareșal Foch și guvernului Franței strigătul nostru de desprere pentru oprișele ce ni se impune de a grăbi înscăparea fraților noștri din ghearele barbare ale Ungurilor. Daică această stare de luxuri nu va fiecta că mai curând, intelectualii români și înainte de toate învățătorii români nu pot lua asupra lor răspundere pentru izbucnirea patimii de razbunare a poporului nostru față de Ungurii locuitori pe teritoriile românești. Săptămâna ce se vârăsă, să aducă asupra consilientei acelora, cari opresc și acum neamul românesc a se stăpîni asupra tuturor teritoriilor locuite în majoritate prin dânsul. —

Di Dumitracu comunică că în 1913 a lăsat parte la un congres al alianței învățătorilor francezi, unde un inspecteur ungur *Chiorosi* (Körösi) a cercat să vorbească, apărând cauză lor. Colegiul francez, indignață că și mai bine să plece, — ceea ceungurul și a făcut-o.

Pentru acest semn de solidaritate propune să trimitem colegilor francezii următoare telegramă, care în română sună:

Diu *Președintele al Federației Generale a învățătorilor din Franța și Colonii*

Paris.

— *Invățătorimea din Transilvania*, Bânat și toate țările românești eliberate din jugul secular austro-ungar, reunite pentru întărire sau în plină libertate în Congresul din Sibiu spre a se organizează în Asociația Generală a învățătorilor Români, sănătău afectuos mareșa Asociația suroră franceză, rugându-o să la inițiativa constituirei unei Federații a învățătorilor Panlatini.

Facem cele mai călduroase urâri pentru iubitii nostri colegi francezi, pentru prosperitatea marelui, glorioios și nobilului popor francez, care susține preadrepările revendicări naționale românești, care ne-a ajutat atât, și pe care atât de mult îl iubim».

Citind ziar

— Glasuri din presă —

Vîitorul scrie: Să ne trezim. Situația patriei noastre cere o cunoaștere împedite a tuturor primelor.

Cele mai multe greutăți sunt de ordin extern. La răsărit amenințarea bolșevismului.

Trebue să fim cu ochii în patru, ca să ferim Basarabia de o nouă sălbăticie bolșevistă.

La meiază lăcomii bulgărească și veșnic neastămpărăță. Alianță astăzi trebuie să se înfrângă balcanica lor inconștiență și să îndoească măsurile de prevedere împotriva trupei Bulgariei, care nu vrea încă să principează că este învinșă.

In Bânat trupule sărbiști nu vor să eva-ueze, cu toate ordinele primitive, un teritoriu și căruia ocupării nu o poate justifica decât o greșită concepție a politiciei internaționale.

Ungaria, sub cuvânt de căpătă ordinea internă, au concentrat la frontieră cele şase divizii de infanterie și două de cavalerie, admise prin tratatul de amistății. Aceste trupe stau la pântă, incalcă satele și orașele românesti, prădă și omoră cu cea mai govinăță predilecție turanică.

Eată situația și pericolele, cari înconjoară România, singura însulă a ordinei din răsărit.

Dar această ordine noi vom să păstrăm cu orice preț, ca să salvăm existența patriei noastre reflecție cu atâtajerii și atâta săngere. Trebuie să stăm străjă neclinită la hotare, cu mâna pe armă și ochiul cercetător.

Gazeta Transilvaniei (Nr. 31):

Cine vrea să stea, dacă sănătatea un element de ordine și de civilizație, să nu asculte vorbindile politicianilor, ci să poartească la noi, să năvadă.

Privească la bulgarul, cu făci late, frunte îngustă și privirea pieziă, la fratele său ungur cu mustațile zbârlite; se va convinge imediat că aceste popoare turanice, în urma unei boală-

sufletești, sănt incapabile să înțeleagă dreptul și viață al altora; că ele poartă în sânge genenii furii și sălbăticiei. Privesc apoi la popoarele slave din jur și va constata un suflăt incoherent, fanatic, în veșnică fermentație.

Ce contrast vine între aceste popoare și țărani român așezat, cumpăt și cu tâlcă la vorbă. Ca și să strămoșul său, legionarul roman, fiind într-o luptă necurată cu cei cărăi călăuzi moșia, el poartă în sufletul său sinteza unei imense experiențe, el a trecut prin situații de tot felul, și-i au oribili corp și sufletul. De aici rezultă bunul sămăt, dreptea lui măsură, judecata lui clară, cu un cuvânt acel rîm armănos, care îl caracterizează măgărește, cugărete și vorba. Așa se explică, că el nu poate fi căstigat nici pentru delirul bolșevismului, nici pentru socializmul din Pesta de origine judaică. El are o adâncă înțelegere pentru rosturile statului, așezat pe temeliile ordinei și dreptății.

Pentru eroii dela Orlat

Festival în teatrul sibian —

Serata musicală și literară, organizată în 25 i. c. în sala teatrului din Sibiu pentru monumentul vitejilor căzuți la Orlat, a întrunit o lume alesă și numeroasă, cum era de prevedut, având în vedere scopul mare, pentru care se întocmese festivalul.

Programa sa se alcătuia din piese pentru orchestă, cântece pentru coruri, compozitii pentru soli și piani, și din citiri.

După înimul regal, cântat de corul de sub dirigența lui Ionel Crișan, a urmat *Leonaor*, nr. 3 din opera *Fidelio*, care a deschis festivalul. Orchestra militară a executat compozitia celebră a lui Beethoven, obținând efectul dorit. Auditoriu a rămas încântat de felul cum orchestra a fălmăcărit astăzi lucrarea aceasta clasică, cât și *Rapsodia română*, executată în același seară.

Cu voce de atio bine cultivată, a cântat doasa *Delia Olaria* cântece de G. Dima și T. Brediceanu, acompaniată la pian de Dna *Olivia Deleanu*, una dintre pianistele noastre cele mai bune. O frumosă jerdă de flori s'a oferit din publică doaselor *Olarie*.

Di D. Rațiu, nu mai puțin distins pianist, a executat la pian Andante Cis-mol și *Tempo di Vals*.

Toate piesele au obținut vîi aplauze.

Citri de mare valoare au sănătă din *Agăbeanca*, locotenent-colonel Dr. O. Preda (din psihologia răbdării) și A. Bărsanu (în versuri originale „Orăștie Mare”).

Corurile mixte ale dlui Crișan, excelente ca todeană. De astă dată toate damele din cor s-au prezentat în costume jăranesti de mare frumusețe. La sfârșit un tablou, care înfățișa Geniu României, a terminat festivalul prim, dat în scurtul de-înfață cât mai curând opera aceea, care va nemurii pe eroii dela Orlat, căzuți în toamna anului 1916.

Tinerimea studioasă din Sibiu la dl Dr. Iuliu Maniu

Dela Biroul presei:

Tinerimea studențească din Sibiu s'a înfișat în 25 Februarie la președintele Consiliului dirigent, dr. *Iuliu Maniu*, pentru a protesta împotriva atrocităților săvârșite de unguri și de-a cere să ia de urgență cele mai energice măsuri, ca bandele nedisciplinate ungurești care cucerătării litorale locuite de români, prădând și omorând, să fie împărați și exterminate. Di Iuliu Maniu a primit deputația studenților, care i-a prezentat un protest, și l-a făgăduit că va face tot ce îl stă în putință, pentru ca suferințelor îndurate de frății noștri dulci și le sună cu până capăt, și revendicările noastre naționale să fie îndeplinite în măsura cea mai largă.

Eata protestul tinerimii:

Subscrise, în numele tinerimii române, protestăm cu toată energia sufletului nostru tinăr, curat și românesc, în contra atrocităților și sălbăticilor nemalomenite, pe care le săvârscă bestiile eliberate ale hoardelor sălbătice venite din Asia. Părinții, mamele, surorile și frații noștri, suferă pe nedrept și mor moarte de martiriu nemalomenit în istoria lumii până acum, fiind jerife nevinovante ale acelei hoarde, care pe nedrept suferă de anii și finăt subjugate popoarele vrednice de o soartă mai bună.

Cerem, ca din intelectualii acestui neam să fie internați un număr corespunzător, cari să fie înjunți ca chiezești, față de atrocitățile ce vor mai sevrăgi sălbăticii detronați.

Cerem, ca de cătreor vor peri ca jerife române nevinovati, de cătreor prin soare să se aleagă din cel internați un număr îndot și să fie execuția, ca reztorzune pentru ucisi noștri.

Cerem satisfacție pentru cei ucisi până acum și cerem ca forurile competente, pentru atrocitățile săvârșite de sălbăticii aceșia, să fie înscrise și în icona fidelă prezentați lumii culte apusene, să vada sub ce jug uran a suferit poporul nostru o mie de ani.

Tinerimea studioasă din Sibiu.

Nr. 74 Bis, 1919.

Circulară

către toate oficile protopresbiteriale și parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română a Transilvaniei.

Seful resorții de interne la 24 Ianuarie n. 1919 sub Nr. 259 a publicat o circulară privitoare la condecorarea matriculelor de stat în absență matriculărilor, pe care în cele următoare o comuniști onoratorul oficii parohiale săptămâni și orientale:

În acelle comune, în casă matriculantul de stat și substitutul acestuia și sau părisit oficiul, permit încheierea bisericească a căsătoriilor, pe lângă observarea strictă a condițiilor din articolul de legă XXXI din anul 1894, în fața președintelui competent, cu obligamentul, ca pările să încheie căsătoria civilă ulterior, — în sensul legii citat, — în decurs de 8 zile după ocuparea oficiului din partea matriculantului de stat. Această va comunica preșeful competent prin un extras matricular, scutit de taxe, fără amâna căsătorile încheiate bisericește.

Căsătorile se vor privi în cazul acesta de valoare cu date încheierii căsătoriei bisericești.

In caz că pările nu vor încheia ulterior căsătoria civilă, căsătorie se va privi din punct de vedere de drept civil și administrativ de nelegală.

Ordonez totodată ca toți aceia, care în sensul legilor și ordonanțelor existente au fost îndatorați să anunțe oficiului de matriculă și căzurile de naștere și moarte, — însă în absență matriculantului nu au putut face acele anunțuri, — în decurs de 8 zile după ocuparea oficiului din partea matriculantului, să facă acele anunțuri legale, spre ulterioara completare a matriculelor. Omisirea acestor anunțuri se va pedepsi cu rigoarea legilor și ordonanțelor existente.

După ocuparea posturilor din partea matriculărilor, și până la regularea definitivă a condecorării matriculelor de stat, rămâne articolul de legă XXXI din anul 1894 cu toate ordonanțele, regulamentele și dispozițiunile de executare, în vigoare.

Sibiu, din sedința Consistorului arhiepiscopal, ca senat bisericescă înăuntru la 29 Ianuarie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșea m. p.

vîcăr arhiepiscopal

Dr. Octavian Costea m. p.
secretar consistorial.

Pentru Orfelinat

In favorul Orfelinatului a colectat D-na *Veturia Lapădatu* din Sibiu, 149 coroane 60 fileri.

I se aduc mulțumiri călduroase.

Cassa arhiepiscopală.

Despre nouă și maread adunare populară din Sibiu și despre manifestația mară a rea pentru Franță, publicăm raport amănuntit în proximal număr.

Stirile zilei

Parastas. În biserică gr. cat. română a Sibiului s'a jinut Miercură la ora 10 a. m. parastas pentru închinarea suflătelui răspânditul fruntea președintei al partidului național *George Pop de Băsești*. A oficiat canonicii Dr. A. Chețean cu asistență altor preoți. Da față au fost anotăriile noastre bisericești, civile și militare, și publicul intru că a putut afla despre ţinerea parastasului.

Numeți. Sunt numiți și au depus jurământul în minile sefului dela resorții de justiție, domnii: Pompei Micsa, ca președinte la curtea de apel din Cluj; Dr. Romul Pop, ca președinte la curtea de apel din Târgul Mureșului; Julian Mancean, ca președinte la tribunalul din Sibiu, și Cornel Baroși ca președinte la tribunalul din Târgu Mureșului.

Ştire personală. Reprezentantul guvernului nostru provizor la guvernul din Budapesta, dr. Ioan Erdely, a sosit Marji la Sibiu.

Teatru în Ardeal. Societatea dramatică din București va întreprinde în April un turneu prin Ardeal. Di Zaharie Bărsan va sta în centrele mai însemnate, pentru a vedea ce săli și decoururi se găsesc, și pentru a stabili itinerarul turneului. Teatrul Național, care vine cu un repertoriu potrivit vremilor și tribunelor noastre culturale, are să fie primit cu insuflare, căci va lupta pentru întărire legăturilor suflășești între toți cetățenii României întregite.

Știri ziaristică. În *Chișinău* Băsărabiei (strada Leovei 20) apare *Răsăritul*, revistă pentru învățături și înđemnuri bune. Redactori săn: I. Manolescu și L. U. Soriciu. Abonamentul 20 lei pe an. Numărul 1 Ieu. (Câteva numere se găsesc și la Libraria Arhiepiscopală din Sibiu). — In *Orăștie* au reapărut ziarice *Liberitatea*, *Plugarul luminat* și *Foaia Interesantă*, redactate de părintele Ioan Moja, care s'a întors din America, România veche și Băsărabia. — In Sibiu (Strada Scheiului Nr. 5/2) apare nouă organă *Reuniunii tehnicilor*, numit *Revista Inginerilor Români*, sub redacția: I. Victor Vlad. Revista apare de două ori pe lună. Abonamentul 15 coroane pe 'să an.

Anarhist în Sibiu. Un anarhist, venit din Budapesta cu gândul să atenteze — cum însuși a mărturisit — asupra vieții ministrilor români, a fost arestat în Sibiu, Miercură; s'a găsit la dânsul o granată de mână. În momentul când i s'a luat interrogrul în biroul de informații, anarhistul a sărit pe ferestrează din aci doilea etaj, a căzut în stradă și a murit pe loc.

Dile Petersburg. Trupele Intelegerii, ocupând Petersburgul, au liberat din forțarea Petru Paul și pe scriitorul *Mazin Gorki*, care să acumăra peță polițială în Petersburg.

Preșul păm. Autoritățile orașului Sibiu au statutor prețul pămii cu 1 coroană 50 fileri de un chilogram.

Prim-ministrul omorât. Împotriva ministrului președavă bătrânul Kurt Eisner s'a săvârșit luni un atentat. Când ministru se întorce cărău casă, un student universitar a tras mai multe focuri de revolver, în urma carorui Eisner a căzut mort în stradă.

Dare de seama. La îndemnul subsemnatului președintei junclui Nicolae Nicoară din Besa și Galina Moldovan, în 20 I. tr. s'a făcut o colectă pentru orfanii preotului *Ioan Oprig* din Cristiș. Rezultatul: 20 coroane.

In ziua de 2/15 Februarie, tinerimea șărnilor din Besa a întocmit o petrecere împreună cu producătorul teatral, organizată tot de subsemnatul, cu scopul ca din venitul curat să se înfințeze un fond pentru clopoțe.

Sa incasată, ca venit curat, suma de cor. 332, care s'a depus la bancă, ca bază la înființarea numitului fond.

Binevoiți! a oferă peste prețul de intrare următori: A. Scuțu, paroh 10 cor. G. Suciuc, 10 cor. I. Nemeș, inginer 8 cor. O. Ileean Inv. 5 cor. L. Oaveșlu 4 cor. N. Popa 1 cor. Tutorul lui se aduce mulțumită.

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul neputinios Ioan Sărbu din parohia de c. Iila-a Gerbil cu filiiile Aranies și Uim, din protopresbiteratul Hunedoara, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt: ½ părți din toate veniturile parohiale și ajutorul pentru capelani din vîstiera statului.

Concurenții sănt poltui și înainte cererile concursuale la subsemnatul oficiu în terminul deschis să i se prezinte în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică, spre a cănta, celebra și a face cunoștință cu poporul.

Hunedoara, la 29 Ianuarie 1919.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Hunedoara în conțelegeră cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopop adm.

Nr. 02/1919

(50) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a Râpa de sus, protopresbiteral Reghinului, râmasă vacanță în urma trecerii la cele vecinice a parohului Nicolae Olga, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele făsonate în coala B., pentru întregirea dea stătării a veniturilor parohiale pe lângă restricționile din §-ul 20 al Regulamentului.

Concurenții să inainteze cererile lor la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis - ar pentru a se face cunoștință poporului pot merge la biserică în vre-o Dumineacă ori sărbătoare cu prealabilă încunoștințare a subsemnatului.

Răghin, 28 Ianuarie 1919.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Reghinului în conțelegeră cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop,

La Librăria arhieicezană din Sibiu se află spre vânzare:

Cântece

pentru voce și piano de **Emil Bontea**.

I.

1. Oltul, poezie de O. Goga.
2. Singur, poezie de O. Goga.
3. Doina, poezie de O. Cogbuc.
4. Reverie (Când amintirile 'n trecut), poezie de Eminescu.

Prețul 3 lei = 6 coroane.

> Expedată recomandat, porto postal 40 fil. >

In editura comisiei administrative a tipografiei arhieicezane a apărut :

Istoria bisericească a românilor ardeleni

de
Dr. Ioan Lupaș

protoop al Sălăgei, membru al Acad. rom.

Aprobata de P. V. Consistorie Arhieicezană gr.-or. român din Sibiu, prin decizie din 6 Martie 1918 Nr. 1785 Bis.

Se află de vânzare la Librăria arhieicezană cu 10 coroane plus portostal recomandat 1 cor.

Regatul României**Ministerul de Finanțe****Datoria publică****Imprumutul național 5% în bonuri de tezaur din 1919**

Emis prin Consiliul Dirigent, resortul finanțelor, Sibiu

Prospect

In virtutea decretului-lege din Ianuarie 1919,

Consiliul Dirigent, resortul finanțelor, emite bonuri de tezaur 5% din 1919, garantate de Statul Român.

Acet imprumut cu bonuri de tezaur are de scop a subveni cheltuielilor necesare pentru noua organizare a funcțiunilor de stat din teritoriul Transilvaniei, Bânatului și părților ungurene, unite cu Regatul României.

Imprumutul va fi emis în bonuri de tezaur la purtător, de 200, 500, 1000, 6000, și 10.009 în coroane austro-ungare.

Bonurile de tezaur vor fi emise în faximile semnăturile Ministerului de finanțe al Guvernului Regal Român, a Șefului Resortului finanțelor din Consiliul Dirigent, a Cassierului și o semnatură manușcrită de control.

Acet imprumut va fi scutit pentru totdeauna de orice impozit prezent sau viitor.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanții și căutuini la toate cassele publice. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași casă drept numerar.

Bonurile de tezaur vor putea fi bombardate (depuse în găsi) la cassele publice (casierile instituțiilor de stat) până la 50% a valorii nominale și cu o dobândă de 4% anual.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală în plată pământurilor parcate conform proiectatelor reforme agrare.

Bonurile de tezaur vor purta o dobândă de 5%, la capitalul nominal, în care scop ele sunt însoțite de opt cupoane de dobânzi semestrale pentru patru ani.

Prinul cupon poartă scadența 1 August 1919.

Statul Român va rambursa aceste bonuri de tezaur la 1 Februarie 1923 în lei pe paritatea, ce se va stabili între leu și coroane. Se garantează însă detinătorilor de bonuri pentru 100 coroane nominal, minimum cinzeci de lei.

Statul Român își rezervă dreptul de a denunța acest imprumut în întregime sau parțial înainte de termenul fixat și în urma unei publicații speciale prin «Monitorul Oficial» cu săse luni de zile înainte datea fixată pentru chemarea la rambursare, în acest caz valoarea cupoanelor, ce vor lipsi să se vadă deduc din valoarea nominală a bonurilor de tezaur.

Bonurile de tezaur reprezentate la rambursare, se prescriu după trevere de 30 de ani, iar cupoanele scăzute și negreșitele la plată se prescriu după 5 ani dela data scadenței lor.

Subscrierile la acest imprumut vor fi reducibile.

In locul bonurilor de tezaur pierdute, dispuse sau furate, se vor libera proprietarului duplicate în conformitate cu legea decretată cu N. 3380 din 15 Noemvrie 1918. Cunoștința de dispozițiunile acestei legi se poate lua la locurile de plată.

Condițiunile de subscriere

In baza prospectului de emisie, subscrierea la Imprumutul cu bonuri de tezaur de 5% din 1919 se va începe în ziua de 1 Martie st. n. 1919.

Subscrierile se va face:

- a) la bâncile românesti.
- b) la bâncile săsești,
- c) la receptorate,
- d) la direcțiunile finanțare,
- e) la prefecturi și preturi,
- f) la alte instituții și particulari, prevăzuți cu autorizație specială din partea Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor, Sibiu.

(52) 3-12

Prețul de subscriere este fixat al-pari, adecă una sau coroane nominală pentru fiecare subvenție nominală, care se va vărsa integral la subscriere. Se observă, că drept plată se vor admite numai, astfel de banotene emise de Banca austro-ungară, cari sănt dateate de mai înainte, sau inclusiv 1 Octombrie st. n. 1918.

Subscrierile se vor face și în lei, pe paritatea de 2 coroane egal 1 leu. Consiliul Dirigent, cu un anumit prealabil de cel puțin 5 zile, publicat în ziare, are dreptul să închidă subscrierile, când va vol.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor își rezervă dreptul să stabilească rezultatul subscrierilor, reducându-le suma, ce o va crede necesară trebuințelor sale.

Subscriptorul î se va libera o chitanță, constândă subscrierea și efectuarea vărsământului.

Subscrierile se vor face pe contrachitanță plătitilor, la locurile de subscripție. Bonurile de tezaur definitive impreună cu opt cupoane de dobânzi semestrale se vor elibera cel mai târziu la lule st. n. 1919.

Consiliul Dirigent, resortul finanțelor.

Seful resortului: Dr. Aurel Vlad m. p.

La «Librăria arhidicezeană» din Sibiu se află de vânzare

Brazde în ogorul lui Hristos

de

Dr. Ștefan Cioroianu.

Prețul unui exemplar **6 Coroane**, plus porto postal recomandat 1 Cor.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezeană:

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.
Se vinde pentru scopuri culturale-umanitare.

In editura «Librăriei arhidicezane» din Sibiu a apărut și se află de vânzare

Apostolul

care cuprinde

Faptele și epistolele Sfintilor Apostoli.
Tipărit în zilele Prezidenției Imperat. și Reg. Carol al IV-lea, cu binecuvântarea Inalt Preasfințitului Domn Vasile, Arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Mitropolit al Românilor de religiune greco-orientală din Ungaria și Transilvania, consilier intîm de stat al Marelui Sfat, și reg.

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă **K 15-**, plus porto postal K 3—
Legătură imitație de piele **K 20-**, plus porto postal K 3—

Revizătorilor li se da 10% rabat.

La «Librăria Arhidicezeană» în Sibiu se află de vânzare:

Semînțe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericești pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești, publice și private

de

Zacharia Bolu, fost asesor consil., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminecele de peste an.

Cuvântări la praznicele și sărbătorile bisericești.

Tomul II: De peste an, precum și la casuale bisericești.

Cuvântări bisericești la înmemorințiri,

parastase și alte festivități funebrale.

Adus de texturi biblice pentru evan-

ținări funebrale.

Cuvântări funebrale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom **3 Coroane**, plus porto postal 3 Coroane.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Dolne și cântece românești pe teme populare.

(Canto și piano)

Calet I (ediția a doua).

Foale verde, foli de nuc.
Cântă puini cuciuli.
Spune, mădro, aleveră.
Via, mădro, via, ne-avem.
Bădisor de pătriga.
Cine m'andă căstând.
Bade, zău, o fi picat.
Baga, Doamne iama 'n nor.

Calet II (ediția a doua).

Sili tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, las sănă.
Născă, bade, ne-nă.
Floare ful, floare trecuri.
Cântece haiducese I.
Dupa ochi ca murele.
Trajeți voi boi.
Cine n'are dor pe vale.

Calet III.

Păstrăci multă-i ceibul.
Lengindă-frunzelă.
Turierea din valea sacă.
Cântece haiducese II.
Ce vil, bade, fără.
Tu te duci, bade, sărac.
Foale verde, foale lată.
Pe unde umbă dorul.

Calet IV.

Pe sub florii mă legănal.
Foale verde, pup de crin.
Sas în vîrlă desului.
Mădro, de dragoste moastră.

Când treci, bade, pe la noi.
Frânză verde, frunzelă.
Auzi, mădro, ecu-ji căntă.
S'a dus cuciul de p'nic!

Noul

Mai Timige, apă rece.
De cînd, bade, te-ai dus.
Floricic de pe apă.
Cântece haiducese III.

Noul

Bade, după dumneasa.
Cucule cu peana sură.
Toată lumea-i distr'un neam.
Cite flori sănt pe pămănt.

Jocuri românești pe teme populare.

(Piano solo)

Calet I (ediția a doua).

De doi (Lugojani) I.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Păicior II.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora (ca în Banat) I.
Ardeleana (ca în Banat) II.

Calet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
Pe picior II.
Ardeleana II.
Tariță.
Invățăta I.
De doi II.
Ardeleana III.
Brău II.

Calet III (ediția a doua).

Brău III.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Hîșegană.
Invățăta II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Brău IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.

Noul

Hora III (a felor).
Ardeleana VI.
De doi III.
Brău VII.

Calet IV.

Ardeleana V.
Brău (Danju) VI.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Din Maramureș.

Noul

Invățăta IV.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Ardeleana VIII.
Brău VIII.

Prețul unui calet Cor. 20-

La șezătoare,

Icoană din popor (I act cu un preludiu). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.

Cuprinsul:

Preludiu și cor.
Nr. 1. Doina își Sorin.
„ 2. Măndruș eu ochii verzi.
„ 3. Cântece din hârtini.

Nr. 9. Cântece haiducese.
Nr. 9a. Solo de flauter.

Nr. 10. Brău.
„ 11. Duet.
„ 12. Invățăta și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 32-

Rândunica, valo (ediția a doua)	—	Lei 5-
Vioare, valo (ediția a doua)	—	„ 5-
Aurora, valo	—	„ 5-
Quadrille, pe motive românești	—	„ 5-
Preludiu Hora din «Serata eñografică» (ediția a doua)	—	„ 5-
Hora (Do = minor - Cis moll) (ediția a doua)	—	„ 4-
Noul I Hora (Re = major - Des dur)	—	„ 4-
Noul I Hora (La = major - As dur)	—	„ 4-

Piesele epuizate au apărut în edițiuni noi. De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: LIBRARIA ARHIDICEZANA Sibiu.

La «Librăria Arhidicezeană» în Sibiu, se află de vânzare

Dr. Petru Span
conferență cetăță la congresul Invățătorilor gr.-or. români din Biharia : de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil plus porto postal 6 fil.

Casa dela Jerihon
omili și evanđelii bisericești de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.